

„Za námi už je Kyjev!“ Jak Ukrajina zachránila své hlavní město

31. 3. 2025, 14:29

Americká rozvědka očekávala, že ruské vojsko dobije Kyjev do 5 dní. Rusové sami chtěli být hotovi už za tři. Přes všechna očekávání se měl stát pravý opak. Proč dokázala Ukrajina zaskočit celý svět?

Článek

Únorové dny roku 2022 nezapomenu do konce svých dní. Čekání, panika a následný děs s toho, že v Evropě opět zuří válka. Zdrčení ukrajinských a ruských přátel a celou společností se šířící nejistota. A samozřejmě sledování map a vyčkávání na osudný moment. Za jak dlouho obsadí Rusové Kyjev? Bude to dnes? Zítřka? Za týden? A pak nic. Rusové byli zastaveni. Vržení do zmatků. A nakonec přinuceni ustoupit od hlavního města. Nic se nestalo podle očekávání. A proto také dnes, kdy mnozí opět prohlašují, že je špatná budoucnost Ukrajiny jistá, vydávám tento text. O tom, jak byly všechny jistoty převráceny. O hrdinné obraně Kyjeva a první porážce ruské armády v této válce.

Velkolepé naděje

Kdy přesně se ruský diktátor Vladimír Putin rozhodl provést invazi celé Ukrajiny, možná nikdy nezjistíme. Po zabrání Krymu roku 2014 (více informací [zde](#)), se Rusko dlouho omezovalo na podporu separatistů ve východních regionech Ukrajiny. Mluvčí Kremlu a státní ministři dlouhodobě odmítali jakoukoliv možnost větší války a mluvili o možných řešeních existujícího konfliktu. Situace se změnila nejpozději na jaře 2021, kdy ruská armáda provedla první zkušební mobilizaci na hranicích s Ukrajinou. O dva měsíce později došlo k rozšíření ruské rozvědky (FSB), která měla nově za úkol připravit pacifikaci nově dobytých území. V té samé době vyšla esej od samotného Putina, který v ní vyjadřuje své přesvědčení o tom, že Ukrajinci vidí Rusko jako svou právoplatnou vlast.

Stejně jako kdy je nejisté i proč. Obsazení Krymu proběhlo z velké části kvůli klesající veřejné podpoře Putina a velké příležitosti, kterou nabídlá politická krize na Ukrajině. Roku 2022 žádná politická krize Kyjev nezasáhla a vládce Kremlu se těšil rostoucí veřejné podpoře díky postupné porážce viru COVID 19. Mnozí analytici věří, že Putin chtěl obnovit starou imperiální slávu. Dle nich se mělo jednat o finální úspěch, který by diktátora postavil na úroveň cara Petra velkého. Jiní ukazují na praktické problémy kolem zásobování Krymu či prohlubující se vztahy mezi Ukrajinou a EU. Jedná se však o pouhé spekulace a Putin sám mění oficiální důvody invaze v každém druhém projevu.

Daleko lépe však víme o ruských válečných plánech. Všichni jsme slyšeli vtípy o třídení vojenské operaci, ale ruské vrchní velení skutečně věřilo, že triumf bude bleskový. Vše mělo začít vlnou bombardování, jež by zničila ukrajinské základny a letectvo. Následoval by výsadek jednotek u Kyjeva, které by zajaly hlavní politiky a generály. Ukrajinská armáda měla pád hlavního města brát jako signál slabosti svého státu a rychle kapitulovat. Po prvních 10 dnech měla být role ruské armády již pouze pomocná a vše mělo přejít pod taktovku FSB, jež by zahájila postupnou likvidaci ukrajinské elity. Vše se mělo odehrát podobně jako při obsazení Krymu.

Tento přístup vedl k sérii špatných rozhodnutí. Ruské vojenské jednotky dostaly zásoby jídla a munice na pouhé tři dny. Kvůli očekávané kapitulaci ukrajinské armády se vůbec neplánovaly zásobovací linie. Vše potřebné si vojáci měli vzít přímo z ukrajinských skladů. Snaha nezbudit paniku západu vedla k tomu, že bylo nasazeno daleko méně armádních jednotek, než se původně plánovalo. Vojákům byly dány padesát let staré mapy. V případě nejistoty měli rozkaz jet po nejbližší silnici, dokud nedorazí do jakéhokoliv města. Největší ruskou chybou však bylo hrubé podcenění reformy, které za předchozích 8 let proběhly na Ukrajině.

Katastrofa roku 2014 vedla k hluboké reorganizaci ukrajinské armády. Dezerce mnoha pro-ruských důstojníků umožnila vytvoření loajálního velitelského sboru, který nově začal připravovat zemi na variantu všeobecné války. Země nakoupila velké množství zahraniční techniky a modernizovala svůj post-sovětský arzenál. Prezident Zelenskyj a jeho kolegové byly navíc přesvědčeni o vlastenectví svého lidu a ve dnech před invazí umožnili

hromadné vyzbrojení ukrajinských civilistů. Ukrajinci však také provedli několik chyb. Jejich jednotky byly například v posledních dnech před invazí zbrkle přemísťovány, což nakonec vedlo k ruským úspěchům na jižní frontě.

Letiště zkázy

Výbuchy raket byly 24. února prvním signálem války. Ruské letectvo zaútočilo na celém území Ukrajiny a po několika hodinách se považovalo za kompletního vítěze. Z jejich pohledu došlo ke kompletnímu zničení plánovaných cílů, a to s minimálními ztrátami. Netušili, že Ukrajinci opustili své viditelné základny a většina raket tak ničila pouze prázdné budovy. Útok však byl částečně úspěšný, a to především v odvrácení pozornosti. Ještě během leteckého útoku vzlétly z Běloruska ruští výsadkáři, kteří se skupinou útočných helikoptér zaměřili k ukrajinskému letišti u města Hostomel.

Ležící na předměstí Kyjeva, Hostomel byl chráněn pouze malou jednotkou ukrajinské domobran. Pouhých 300 lehce vyzbrojených mužů muselo čelit elitním jednotkám Specnaz. Po nich mělo být na letišti připraveno více než 4 000 dalších ruských vojáků, kteří by ještě v odpoledních hodinách prvního dne války obsadily hlavní město Ukrajiny. V tu samou dobu měli ve městě vyvolat chaos ruští infiltrátoři, kteří by následně pomohli armádě v plné okupaci metropole. Do večera by navíc dorazily první pozemní jednotky, které zahájily svůj postup z Běloruska. Ty měly odrazit případné ukrajinské protiútoky a zlikvidovat zbývající centra odporu ve městě. Právě tento triumf měl zajistit zhroucení ukrajinské armády a konec aktivních bojů.

Problém byl, že absolutně nic nešlo podle plánu. Ukrajinská rozvědka byla v měsících před invazí mimořádně aktivní a 24. února došlo k nemilosrdnému rozdrčení ruských agentů ve městě. Pozemní jednotky mezitím sice zahájily svůj postup, ale špatné mapy mezi nimi způsobily naprostý zmatek. Některé z nich dokonce vstoupily do radiací zasažených oblastí kolem Černobylu. Po prvním dni tak ušli v průměru jen třetinu cesty ke Kyjevu.

Ale co se stalo s letištem Hostomel? Rusové ho skutečně dokázali po několika hodinách obsadit, ale ustupující Ukrajinci dokázali poškodit přistávací plochy pro letadla. Přeprava posil tak byla odsunuta do chvíle, než Specnaz opraví tyto škody. Ruští velitelé však netušili, že jejich výsadkáře čeká boj o život. Přes problémy s přesuny jednotek měla Ukrajina u hlavního města skupinu elitních vojenských uskupení. Patřily mezi ně veteráni z Donbasu a také zahraniční dobrovolníci z gruzínské legie. Prezident Zelenskyj nařídil, aby všechny tyto síly udeřily na Hostomel a osvobodily ztracené letiště.

Ruské sny o letecké přepravě se tímto protiútokem definitivně zhroutily. Jejich speciální jednotky musely ustoupit do lesů a ukrajinská armáda letiště plně osvobodila pouhý den po začátku invaze. V tu dobu však už Ukrajinci věděli o postupujících pozemních jednotkách nepřítele, které měli v následujících dnech letiště opět dosáhnout. Armádní velení se proto rozhodlo kompletně zničit přistávací plochy dělostřelectvem a Rusům ponechat nepoužitelné letiště. To vše se odehrálo v prvních třech dnech invaze. Selhání u Hostomelu kompletně zničilo nejlepší ruskou šanci na rychlé vítězství. Kyjev však ještě zdaleka nebyl plně v bezpečí.

Triumfy a masakry

Foto: Wikimedia Commons/volné dílo

Mapa bitvy o Kyjev z 18. března 2022 (Wikipedie, Viewsridge, Fogener Haus, et al.)

Hlavní město získalo pár dní času, které jeho obyvatelé bez váhání využili. Bylo rozdáno velké množství pěchotních zbraní civilistům, což umožnilo přesun vycvičených vojáků na frontovou linii. Od 27. února začalo cílené ničení mostů, které by invazním silám umožnily dosáhnout hlavního města. Do vzduchu se navíc vrátilo ukrajinské letectvo, které svým přežitím kompletně zaskočilo nepřátelské piloty. Ruské vrchní velení reagovalo na špatné zprávy se zmatkem a rychle nařídilo, aby na hlavní město začali postupovat všechny dostupné jednotky. To vedlo k slavné kilometrové zácpě, kdy ruské tanky zůstaly celé dny stát na silnici do Kyjeva. Invazním jednotkám navíc docházela munice a jídlo, což ničilo jejich bojové schopnosti.

Ruský plán se nyní spoléhal na tři hlavní útoky. Dva z nich postupovaly ze severu, kde však část vojáků musela být přesunuta k obléhání města Černigov. Stejný problém měl útok z východu, kde zase začalo obléhání města Sumy. Navíc vypukl zmatek v samotné organizaci ruských sil, které si často nebyli jisté pozicemi svých velitelů a jejich nadřízených. Zmatek, nedostatek munice a odvelení části vojáků k jiným městům. A tato síla měla dobýt Kyjev, město s 3 miliony obyvatel a mnoha tisíci fanaticky vlasteneckých obránců. Člověk tedy nemůže být překvapen, že následující útoky kompletně selhaly ve své snaze město dobýt.

Několikrát se jim však podařilo dostat se blízko. V prvních dnech dosáhly předsunuté formace severních okrajů Kyjeva a střelba byla slyšet až u městské Zoo. Obzvláště první březnový týden byl pro Ukrajince náročný kvůli příjezdu ruských sil z východního směru, které málem prorazily obrané linie před městem. Vesnice severně od Kyjeva se stali centrem tvrdých bojů, kde se často bojovalo o každou budovu. Rusové však nedokázali zlepšit svou zásobovací situaci. Jejich jednotky byly postupně vyčerpány a od 19. března zahájily ukrajinské síly protiútok. Invazní síly se následně začaly rychle stahovat, aby unikly obklíčení.

Více než měsíc bojů si vyžádal velkou cenu na životech. Obě strany sice vydali oficiální počty ztrát, ale tyto malá čísla nemají pravděpodobně nic společného s realitou. Víme, že přibližně 80 civilistů zemřelo na následky ruského bombardování města, ale vojenská ztráty nám zůstávají tajemstvím. Civilisté však trpěli i mimo oblasti aktivního boje. Nejlépe známý je masakr civilistů ve městě Buča, kde ruští vojáci bez milost povraždili stovky lidí. Podobné příběhy, i když naštěstí v menším rozsahu, se dají najít i v dalších městech a vesnicích v okolí Kyjeva a také ve všech dalších částech Ukrajiny, které tato válka zasáhla.

Putinovy naděje byly nakonec zničeny kombinací mnoha faktorů. Špatné zásobování, selhání agentů, porážkou Hostomelu a především naprosté nepochopení ukrajinského vlastenectví. Přes všechna očekávání museli ruští vojáci utíkat od Kyjeva, aby si zachránili holé životy. Válka se brzy měla zaměřit na jih a východ Ukrajiny, ale porážka v prvních dvou válečných měsících ukončila Putinovy naděje na plné vítězství. Vzpomeňme na tuto událost až nám příště budou zbabělci a propagandisté vyprávět o jistých výsledcích a nevyhnutelných ruských triumfech. Všechno jsou to lži, stejně falešné jako jejich čest. Rusko je nebezpečné. To zůstává i po třech letech války pravdou. Ale jak ukazuje obrana Kyjeva a mnohé další bitvy této války, tak rozhodně není a nikdy nebude neporazitelné.

Zdroje a další četba:

Collins, Liamand Spencer, John: Urban Warfare Project Case Study #12: Battle of Kyiv (online), Modern war institute, 2025, <https://mwi.westpoint.edu/urban-warfare-project-case-study-12-battle-of-kyiv/>

Zabrodskiy, Mykhaylo et al: Preliminary Lessons in Conventional Warfighting from Russia's Invasion of Ukraine: February–July 2022 (online), Royal United Services Institute for Defence and Security Studie, 2022, <https://static.rusi.org/359-SR-Ukraine-Preliminary-Lessons-Feb-July-2022-web-final.pdf>

Spaniel, William: What Caused the Russia-Ukraine War? (And How Will It End?), Nezávislá publikace, 2022, 165 stran, ISBN: 979-8838178169

https://medium.seznam.cz/clanek/martin-za-nami-uz-je-kyjev-jak-ukrajina-zachranila-sve-hlavni-mesto-133475#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.context&utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu